Waterlandse Overstap

Protocol overgang PO-VO regio Waterland

Van groep 8 in schooljaar 2026-2027 naar het VO in schooljaar 2027-2028

INLEIDING

Dit protocol wil het proces van de overgang van de basisschool naar het voortgezet onderwijs voor elke leerling zo goed mogelijk laten verlopen. Het basisschooladvies, de schoolkeuze, de aanmelding en de inschrijving van de leerling op een school voor voortgezet onderwijs staan hierbij centraal. In de regio Waterland werken alle scholen op eenzelfde wijze aan de overstap.

Schooljaar 2026-2027 geldt als een overgangsjaar (transitiejaar) in de ontwikkeling van de Waterlandse Overstap. In dit jaar wordt toegewerkt naar een nieuwe, meer duurzame en toekomstbestendige inrichting van de toetsing en overdracht van PO naar VO, die vanaf 2027-2028 structureel wordt ingevoerd.

De aanleiding voor dit transitiejaar is drieledig:

- **Herijking van de rol van toetsen:**
  In de afgelopen jaren is gebleken dat er verschillen bestaan in opvattingen tussen scholen over de meerwaarde en noodzaak van de Waterlandse toetsen voor alle leerlingen. Er is behoefte aan meer maatwerk en professionele ruimte voor het primair onderwijs.

- **Aanpassing richting landelijke ontwikkelingen:**
  Landelijk blijft de systematiek voor toewijzing van leerwegondersteuning (LWOO) en praktijkonderwijs (PrO) gebaseerd op objectieve gegevens, zoals gegevens over capaciteiten, leerachterstanden en, waar relevant, sociaal-emotioneel functioneren. Sociaal-emotionele gegevens worden daarbij altijd in samenhang met andere gegevens over de leerling bekeken.

- **Voorbereiding nieuw meerjarig protocol (2026-2029):**
  De regio Waterland werkt toe naar een nieuw driejarig protocol waarin afspraken over toetsing, advisering en overdracht worden herijkt. Het transitiejaar biedt ruimte om ervaring op te doen met een aangepaste werkwijze en de effecten daarvan te volgen.

In het transitiejaar blijven de bestaande regionale afspraken voor de Waterlandse Overstap in beginsel van kracht. Uitgangspunt blijft dat voor leerlingen waarbij mogelijk sprake is van een ondersteuningsbehoefte, waaronder LWOO of PrO, voldoende objectieve en valide gegevens beschikbaar zijn, zodat besluitvorming zorgvuldig kan plaatsvinden conform de landelijke criteria en de zorgplicht van het voortgezet onderwijs.

Wanneer een leerling door omstandigheden niet deelneemt aan (delen van) de Waterlandse Overstap toetsen, geldt:

- Het basisschooladvies blijft leidend voor plaatsing
- Het VO beoordeelt bij aanmelding of aanvullende diagnostiek noodzakelijk is
- Wanneer LWOO of PrO mogelijk aan de orde is, kunnen aanvullende gegevens of aanvullend onderzoek nodig zijn om zorgvuldig te kunnen beoordelen of aan de landelijke criteria wordt voldaan.
- Dit kan leiden tot:
  - extra toetsmomenten na aanmelding
  - en mogelijk latere duidelijkheid over ondersteuning, LWOO of PrO.

Basisscholen informeren ouders hier vooraf duidelijk over.

Inhoudsopgave

Deel 1 De Waterlandse Overstap
Leeswijzer blz. 3
Stappenplan blz. 4

Deel 2 Toelichting stappenplan blz.12

Bijlage 1: Gangbare (onderwijs)afkortingen blz.22

Dyslexieprotocol Waterlandse Overstap. Beschikbaar via de website van Samenwerkingsverband Waterland PO

Leeswijzer

Deel 1 van het protocol bestaat uit een stappenplan, waarin met kleuren wordt gewerkt.

- **Blauw** beschrijft een stap, die door het **primair onderwijs (PO)** gezet dient te worden
- **Groen** beschrijft een stap, die het **voortgezet onderwijs (VO)** voor haar rekening neemt.
- **Geel** beschrijft een stap (voor po of vo) m.b.t. de advisering en communicatie met **ouders en leerlingen**.

(Rij zonder kleur bevat een actie van de werkgroep, SOS of ouders)

De Waterlandse Overstap is een gezamenlijke regionale werkwijze van PO, VO en de samenwerkingsverbanden, waarin zowel de voorbereiding in het PO als de aanmelding, zorgplicht, plaatsing en ondersteuning in het VO zijn opgenomen. In de 2e kolom worden de uitvoerders van de stappen genoemd. De stappen staan in chronologische volgorde met een verwijzing naar de maand(en) in de laatste kolom.

Deel 2 is de toelichting bij het stappenplan. In dit deel staan korte en langere toelichtingen vermeld. De nummers bij de toelichtingen corresponderen met de nummers van de stappen uit deel 1.

Het protocol is voor iedereen ook in te zien via de website van **Samenwerkingsverband VO Waterland** en **Samenwerkingsverband Waterland PO**.

Dit protocol is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van het SWV Voortgezet Onderwijs en het SWV Primair Onderwijs.

Let op!! Er worden in verband met wetgeving bescherming privacy geen gegevens op papier uitgewisseld. Alles gaat digitaal via Onderwijs Transparant. Alle gegevens samen vormen het digitale Onderwijskundige rapport.

Werkgroep Waterlandse Overstap

Rob Karregat	Primair onderwijs / SKOV
Femke Tump	Primair onderwijs/CPOW
Batje van den Brink	Primair onderwijs/CPOW
Jeannette Reesen	Primair onderwijs/CPOW
Laura van Deventer	Primair onderwijs/OPSPOOR
Hanneke Pekelharing	Primair onderwijs/OPSPOOR
Melanie Geensen	ASKO scholen en namens de 1-pitters
Lorinda de Winter	Voortgezet onderwijs/ Innovium College (voorheen Da Vinci College en Antoni Gaudi)
Jaap Schilder	Samenwerkingsverband Waterland, Poortwachter dyslexie (PO)
Annette Langeland	Samenwerkingsverband Waterland
Chantal Smit	Samenwerkingsverband VO Waterland, Poortwachter dyslexie
Marianne van Zanten	Samenwerkingsverband VO Waterland
Els Maas	Samenwerkingsverband VO Waterland e.maas@swvvowaterland.nl

Deel 1: PROTOCOL (Stappenplan) Waterlandse Overstap 2026-2027

22	Stappen	Uitvoering *(wie)*	Hoe / wat	Toelichting	Wanneer
0	Collegiale uitwisseling kennis en informatie	Basisscholen VO-scholen	Leerkrachten groep 7 en 8 en IB kunnen het hele schooljaar contact opnemen met VO-scholen (of vice versa)	Bijvoorbeeld bij vragen over schoolaanbod, om (anonieme) casus voor te leggen of andere expertise uit te wisselen	Hele school-jaar
1	Afspraken i.v.m. afname NIO/ PMT-K2	Basisschool[1]	Contact met Testbureau De scholen hebben de keuze om de NIO af te laten nemen eind groep 7 of begin groep 8. Stem dit zelf af met het testbureau.		Maart – sept.
2	Voorlichting ouders groep 8	Basisschool	Ouders worden actief geïnformeerd over: • de procedure van de Waterlandse Overstap; • de regionale afspraken rond deelname aan de Waterlandse toetsen in het transitiejaar; • de wijze waarop de school omgaat met situaties waarin een leerling door omstandigheden niet deelneemt aan een of meer onderdelen van de Waterlandse toetsen; • het feit dat aanvullende gegevens of onderzoek in het VO noodzakelijk kunnen zijn wanneer later blijkt dat LWOO, PrO of extra ondersteuning mogelijk aan de orde is; • het hoorrecht van ouders en leerling en de informatieplicht van de school bij het opstellen en overdragen van het onder-wijskundig rapport.		Eind sept.

1. Waar basisschool of primair onderwijs staat, wordt ook gespecialiseerd onderwijs bedoeld. Waar VO staat, wordt ook voortgezet gespecialiseerd onderwijs bedoeld.

Primair onderwijs (po) **Advisering en communicatie ouders en leerlingen** **Voortgezet onderwijs (vo)**

	Stappen	Uitvoering *(wie)*	Hoe / wat	Toelichting	Wanneer
3	Webinar Waterlandse Overstap voor PO-VO (jaarlijks 3e donderdag van september!)	Werkgroep Waterlandse Overstap	Leerkrachten gr. 8, docenten klas 1, ib-ers, ondersteunings-coördinatoren en directies po en vo en andere belanghebbenden. Presentaties en lezingen en gelegenheid tot uitwisselen ervaringen en onderling advies. Vragen over invullen digitaal OKR in OT: Laat het weten deze avond of via de mail naar jouw contactpersoon van deze werkgroep! Eerder hebben we een online-training hiervoor georganiseerd.	Basisscholen en VO-scholen ontvangen een uitnodiging	17 sept. Van 16.00 uur t/m 17.00 uur
4	Administratieve check gegevens leerlingen groep 8 in OSO	Basisschool	Administratie **Let op: in NAW leerling niet per ongeluk adres school plaatsen i.p.v. adres ouders/verzorgers!!!**	Controle OSO: juist gebruik hoofd-letters in naam, juiste volgorde adres et cetera (i.v.m. voorkomen haperingen / onnodige frustratie uploaden in OT)	Sept.
5	Invoeren leerlingen in Onderwijs Transparant	Basisschool	Gegevens uit LVS halen en importeren in Onderwijs Transparant	Handleiding met stappenplan over gegevens importeren in OT is te vinden op de site van SWV Waterland PO: www.swvwaterland.nl/scholen/waterlandse-overstap/	Sept. tot dossier compleet is
6	Opstellen voorlopig advies	Basisschool	Op basis van LVS t/m groep 7 en algemeen beeld van het functioneren van de leerling		Sept.

Bij vermoeden van dyslexie wordt in principe niet gewacht op de Waterlandse Overstap. Zie hiervoor het Dyslexieprotocol Waterlandse Overstap, dat als bijlage bij dit protocol wordt vermeld en te raadplegen is via de website van Samenwerkingsverband Waterland PO.

Indien er alsnog vermoedens n.a.v. de Waterlandse Overstap toetsen blijken: De PO-school start begeleiding om vast te stellen of er sprake is van hardnekkigheid en voegt het leesdossier dyslexie toe als pdf bijlage in Onderwijs Transparant.

Primair onderwijs (po) **Advisering en communicatie ouders en leerlingen** **Voortgezet onderwijs (vo)**

	Stappen	Uitvoering *(wie)*	Hoe / wat	Toelichting	Wanneer
7	Voorlopig-voorlopig advies met ouders bespreken	Basisschool	De criteria voor LWOO en PrO blijven gebaseerd op landelijke regelgeving, waaronder: • IQ-bandbreedtes; • leerachterstanden; • sociaal-emotionele gegevens, voor zover relevant en altijd in samenhang met andere gegevens over de leerling. Wanneer noodzakelijke gegevens ontbreken, kan het nodig zijn deze alsnog te verzamelen. Om vertraging en extra belasting voor leerlingen te voorkomen, wordt geadviseerd om leerlingen: • met twijfel tussen niveaus; • met ondersteuningsvragen; • met mogelijk LWOO/PrO-perspectief; deel te laten nemen aan de Waterlandse toetsen.		Sept., nov.
8	Toestemmings-formulier ouders	Basisschool	**Toestemmingsformulier ouders/verzorgers** Ouders/verzorgers met gezag geven toestemming voor onderzoek en overdracht/verwerking van de toetsgegevens in het kader van de Waterlandse Overstap. Dit betreft onder meer de NIO, het drempelonderzoek en de PMT-K2.	Alle leerlingen die deelnemen aan de toets-procedure	Sept. / okt.
9	Leerlingen aanmelden voor toets procedure/ Testbureau	Basisschool	Via menu Toetsprocedure > Aanmeldformulier	Let op, om de uitslagen te ontvangen moeten alle ingevoerde gegevens correct zijn ingevoerd *(let vooral op schoolverloop)*	Sept.
10 A	Afname capaciteitenonderzoek, drempelonderzoek en onderzoek sociaal-emotioneel	SOS basisschool	NIO: Nederlandse Intelligentietest voor Onderwijsniveau en PMT-K2 en drempelonderzoek. Alle leerlingen met voorlopig PrO advies, VMBO advies of vermoeden ondersteuningsbehoefte nemen deel aan de toetsen. Schoolbesturen PO bepalen zelf of leerlingen met HAVO en/of vwo-advies wel/niet mee doen.	School en SOS plannen samen de toetsdagen in	Okt. / nov. / dec.

Primair onderwijs (po) **Advisering en communicatie ouders en leerlingen** **Voortgezet onderwijs (vo)**

	Stappen	Uitvoering *(wie)*	Hoe / wat	Toelichting	Wanneer
10 B	Voorlopige uitslagen via Onderwijs Transparant beschikbaar voor po-school.	SOS			Vanaf twee weken na de afname.
11	Voorlichting over open dagen e.d.	VO	U kunt info vinden op de websites van de VO-scholen. Druk op de naam van de school en u komt op de website van de betreffende school. Bevat o.a. informatie aanmelding voor de informatieve bijeenkomsten in najaar Informatie voor leerlingen van groep 8 over overstap naar het vo.	De Triade Don Bosco Bernard Nieuwentijt Gerrit Rietveld Nelson Mandela Innoviumcollege Jan van Egmond Het WJB. Vonk	Per school-jaar worden data afgespro-ken
12	OPEN DAGEN	VO-scholen	Voorlichting en info	De Triade Don Bosco Bernard Nieuwentijt Gerrit Rietveld Nelson Mandela Innoviumcollege Jan van Egmond Het WJB. Vonk	Januari - maart
13	Voorlopig advies vaststellen		Na de NIO, PMT-K en drempelonderzoeken en/of B8-gegevens uit het SAS (school-administratiesysteem, zoals ParnasSys) volgt in ieder geval vóór 31 januari een gesprek m.b.t. het voorlopig advies.		10 januari t/m 31 januari Advies invoeren in SAS!
14	Onderzoek didactische vaardigheden (alle leerlingen worden adaptief getoetst)	Leerkracht Groep 8 / IB'er	PO zet de volgende gegevens in Onderwijs Transparant: LVS M8: • technisch lezen • begrijpend lezen • spellen • rekenen		Vóór 1 februari

Primair onderwijs (po) **Advisering en communicatie ouders en leerlingen** **Voortgezet onderwijs (vo)**

	Stappen	Uitvoering *(wie)*	Hoe / wat	Toelichting	Wanneer
15	Afname door-stroomtoets			De toets resultaten kunnen, net als het eventueel bij te stellen advies, later in een apart veld in OT toegevoegd worden, ook als het OKR al op definitief staat.	25 januari t/m 12 februari *(papieren toetsen 26 en 27 januari '27)*
16	Optioneel: Nabespreking NIO en drempel-onderzoek/ pmt-k 2	Testbureau – basisschool	Definitieve toetsresultaten worden **op verzoek** doorgesproken met po; po bepaalt eindadvies.		Februari
17	Aanvullen OKR (Onderwijs-kundig rapport) in Onderwijs Transparant en zoveel mogelijk bruikbare informatie toevoegen.	Basisschool		Zo veel mogelijk informatie die kan helpen bij de begeleiding van het kind op het VO. **Let op: ook extra informatie over excellente leerlin-gen.**	Februari
18	Overleg over en/of aanmel-ding leerlingen met speciale onderwijs-ondersteunings-behoefte(n).	Basisschool / vo	Overleg po en vo over deze leerlingen en zo mogelijk vroegtijdige schriftelijk/mail/ online aanmeldformulier aanmelding	**Let op, laat ouders als voorkeur school al bekend is schrif-telijk aanmelden ivm formele zorg-plicht** *(zie voor meer info zorgplicht website SWV VO)*	Vanaf februari
19	Aanvullen digitaal Onderwijs-kundige rapport	Basisschool	Zie ook checklist	LVS grafieken toevoegen!	Februari / maart
20	Toetsuitslagen doorstroom-toets bekend				Uiterlijk 15 mrt

Primair onderwijs (po) **Advisering en communicatie ouders en leerlingen** **Voortgezet onderwijs (vo)**

	Stappen	Uitvoering *(wie)*	Hoe / wat	Toelichting	Wanneer
21	Opstellen en bespreken met ouders van definitief advies VO *(niveau en specifieke begeleiding) en het digitale onderwijskundig rapport.)*	Basisschool in overleg met ouders	*(Gegevens uit digitaal OKR kunnen geprint worden)* capaciteitenonderzoek (NIO) + leervorderingen (DLE's, vaardigheidsscores) + sociaal-emotionele gegevens (digitaal Onderwijskundig rapport)		Uiterlijk 24 mrt
22	Digitaal Onderwijskundig rapport in OT definitief maken	Basisschool i.s.m. ouders	Leerling wordt bij voorkeur op 1 school aangemeld. *(meerdere scholen is toegestaan, maar ouders dienen dit verplicht aan te geven bij VO).*		Uiterlijk 24 mrt
23	Overhandigen adviesformulier met unieke code aan ouders	Basisschool	Uitdraaien vanuit Onderwijs Transparant via menu ***Aanmeldingen VO > adviesformulier***		Uiterlijk 24 mrt
24	Aanmelding vo met advies-formulier met unieke code in de centrale aanmeldweek	Ouders	Leerling wordt bij voorkeur op 1 school aangemeld. *(meerdere scholen is toegestaan, maar ouders dienen dit verplicht aan te geven bij VO).* VO mag aanmelding eerder openzetten, maar moet alle aanmeldingen t/m 31 maart gelijk behandelen. Indien vol moet voor de aanmeldingsprocedure start een helder lotingsysteem zijn gepubliceerd op de website van de school zodat aanmelders weten waar ze aan toe zijn.		25 maart tot en met 31 maart
25	VO-school voert unieke code in van aangemelde leerlingen in Onderwijs Transparant.	VO	**N.b. het basisschooladvies blijft bepalend voor het instroomniveau van de leerling. Hoger plaatsen mag, lager niet!** Het VO screent bij ontvangst van het dossier of er voldoende gegevens aanwezig zijn voor: • beoordeling ondersteuningsbehoefte • eventuele LWOO- of PrO-aanvraag Indien gegevens ontbreken (bijv. door niet-deelname aan toetsen), initieert de VO-school aanvullend onderzoek.		Direct na ont-vangst-maand

Primair onderwijs (po) **Advisering en communicatie ouders en leerlingen** **Voortgezet onderwijs (vo)**

	Stappen	Uitvoering *(wie)*	Hoe / wat	Toelichting	Wanneer
26	Brief ontvangst-bevestiging adviesformulier en eventueel inschrijvings-formulier van de school naar ouders	VO	Format-brief school kan gevuld worden met NAW-gegevens vanuit OT met behulp van samenvoegcodes		Maart
27	Brief definitieve plaatsing of uitstel i.v.m. onderzoek verstuurd door vo. Besluit definitief geplaatste leerlingen in OT zetten.	VO	Format-brief school kan gevuld worden met NAW-gegevens vanuit OT met behulp van samenvoegcodes		6 weken na datum ontvangst aanmel-ding.
28	**Als ouders de aanmelding terugtrekken, dit in OT aan-geven, zodat de unieke code weer wordt vrijgegeven.**	VO			
29	Besluit plaatsing *(indien leerling uiterlijk 31 maart was aangemeld)*		**NB: Zorgplicht geldt!** VO kan alleen afwijzen als door de VO-school aanvullend (eigen) onderzoek naar ondersteunings-behoefte is gedaan en een passend alternatief gegarandeerd is.		Uiterlijk 12 mei
30	Brief definitieve plaatsing voor leerlingen met uitstel Besluit definitief geplaatste leerlingen invoeren in OT.	VO			Uiterlijk 12 mei of 10 weken na aanmel-ding *(excl. wachttijd extra gegevens)*

Primair onderwijs (po) **Advisering en communicatie ouders en leerlingen** **Voortgezet onderwijs (vo)**

	Stappen	Uitvoering *(wie)*	Hoe / wat	Toelichting	Wanneer
31	Warme overdracht	Basisschool - VO	VO maakt afspraken met basisschool		Vanaf april-mei
32	Bepalen mogelijkheid aanvullende bekostiging LWOO of PrO *(ook ondersteunings-arrangement bij voorkeur indien al bekend zo spoedig mogelijk aanvragen)*	VO VO	Aanmelden bij loket VO (aanwijzing LWOO of toelaatbaarheidsverklaring PrO), Aanvraag arrangement door VO in overleg met PO		Vanaf inschrijving t/m 16 september
33	POVO kennismakingsactiviteit		Alle nieuwe 1e klassers worden uitgenodigd		Vanaf 12 mei

Primair onderwijs (po) **Advisering en communicatie ouders en leerlingen** **Voortgezet onderwijs (vo)**

Deel 2. Toelichting bij het stappenplan in het protocol van de Waterlandse Overstap

Ad. 1a: Afspraken voor primair onderwijs en gespecialiseerd onderwijs i.v.m. afname NIO		
Primair onderwijs en gespecialiseerd onderwijs	NIO en PMT-K2	NIO en PMT-K2 door testbureau Groep 8 *(en evt. leerlingen gr 7 met een DL>50)*

De scholen maken zelf een afspraak met bureau School & Onderwijs Service

Contactpersoon: **Saskia van der Burgt**
Telefoonnummer: **0299-687330**
Email: **info.school@onderwijsservice.com**
(t.a.v. Saskia van der Burgt)

Ad. 1b: Overzicht testen en toetsen die algemeen in Waterland worden gebruikt

Onderdeel	naam toets	opmerking	Leeftijdsbereik
Intelligentie *	• NIO: Nederlandse Intelligentietest voor Onderwijsniveau	• Meest recente versie	• Groep 8 en klas 1 VO
Technisch lezen **	• LOVS AVI toets • LOVS Drie-Minuten-Toets	• CITO (of IEP, DIA, etc.) • CITO Afname 1,2,3 verplicht! ***	• Groep 3 - 8 • Groep 3 - 8
Begrijpend lezen ** ****	• LOVS Begrijpend lezen	CITO (of IEP, DIA, etc.)	• Groep 3 - 8
	• LOVS Begrijpend lezen digitaal	CITO (of IEP, DIA, etc.)	• Groep 3 - 8
Spelling	• LOVS Spelling (nww+ww)	CITO (of IEP, DIA, etc.)	• Groep 3 - 8
	• LOVS Spelling digitaal	CITO (of IEP, DIA, etc.)	• Groep 3 - 8
Rekenen	• LOVS Rekenen/wiskunde	CITO (of IEP, DIA, etc.)	• Groep 3 - 8
	• LOVS Rekenen/wiskunde, digitaal	CITO (of IEP, DIA, etc.)	• Groep 3 - 8
Sociaal-emotioneel	• PMT-K2*****	Eventueel resultaten van door de school gebruikte andere toets	• Groep 7-8 + 1e VO

* Bij een second opinion moet altijd een ander instrument worden gebruikt.
** We gebruiken de recentste (CITO, IEP, DIA etc.) toetsen.
*** Vaardigheidsscore die voortvloeit uit de drie DMT-kaarten geldt als uitgangspunt voor het bepalen van de achterstand.
**** Wanneer een leerling bij de afname van de toets Technisch Lezen lager scoort dan DLE 20 is afname van toets Begrijpend Lezen voor leerlingen die naar het PrO worden verwezen niet noodzakelijk.
***** Op de lijst van de toegestane instrumenten (OC&W) wordt opgemerkt dat de PMT-K2 mogelijk moet worden vervangen.

Primair onderwijs (po) | **Advisering en communicatie ouders en leerlingen** | **Voortgezet onderwijs (vo)**

Ad. 2: Voorlichtingsavond voor ouders en leerlingen van groep 8

Vanaf september wordt op de basisschool (een groep kleine basisscholen) een ouderavond georganiseerd. De basisschool gebruikt hierbij de informatie uit dit protocol die door de werkgroep Waterlandse Overstap is gemaakt ter ondersteuning. Advies is om de basisschool de presentatie te laten uitvoeren door de directie of de interne begeleider in verband met continuïteit en kennis van de procedure. Het voortgezet onderwijs kan hierbij ondersteunen.

De overstap is voor leerlingen uit groep 8

Uitzonderingen worden uitsluitend gemaakt voor een leerling uit groep 8 waarvoor door het samenwerkingsverband PO een expliciet advies na uitvoerig onderzoek is gegeven in verband met:

- Aantoonbare excellentie (op basisschool intellectueel uitgedaagd) of;
- Praktijkonderwijs is maximaal haalbare niveau gezien capaciteit leerling en continuering in groep 8 leidt tot te grote frustratie van de leerling op intellectueel gebied.

Alle andere aanmeldingen van leerlingen uit groep 7 worden niet in behandeling genomen.

Ad. 6,7,13: Opstellen voorlopig advies

Het voorlopige advies is een richtlijn voor de ouders waarmee door de basisschool wordt aangegeven welke opleiding in het voortgezet onderwijs (op dat moment) het beste bij de leerling past. Voor de ouders geeft het voorlopig advies aan welke voorlichtingsavonden van het voortgezet onderwijs ze kunnen bezoeken. In een eerste gesprek informeert de school naar de verwachting van kinderen en ouders wat betreft de vervolgopleiding van het kind.

Als de leerkracht twijfelt tussen vmbo-t en havo dient dat de ouders te worden gemeld. De leerkracht informeert ook naar de voorkeurschool van de ouders, zodat in alle gevallen bekend is met welke vo-school overleg dient plaats te vinden.

Ad. 10, 14, 16: Afname van toetsen voor leerlingen die mogelijk in aanmerking komen voor leerwegondersteuning of praktijkonderwijs in het voortgezet onderwijs

In de regio Waterland is afgesproken om het Drempelonderzoek, de NIO en PMT-K2 klassikaal af te laten nemen waarbij in principe alle leerlingen van groep 7/8 die op een basisschool in de regio onderwijs genieten deelnemen. De overweging hiervoor was dat op deze wijze op voorhand geen onderscheid gemaakt wordt tussen leerlingen. Het komt voor dat hiervan bewust wordt afgeweken als een school met het eigen schoolbestuur expliciet heeft afgesproken dat alleen leerlingen met een voorlopig schooladvies tot en met vmbo-T niveau én leerlingen met advies havo/vwo waarbij vermoeden bestaat dat sprake is van dyslexie, dyscalculie of een andere ondersteuningsbehoefte, deelnemen. Het betreffende schoolbestuur informeert de samenwerkingsverbanden hierover tijdig.

Indien ouders om (principiële) redenen geen toestemming geven voor deelname aan de Waterlandse Overstap toetsen, of slechts toestemming geven voor een deel van de toetsen, en achteraf blijkt dat onderzoeksgegevens alsnog nodig zijn om een LWOO-, PrO- of VSO-aanvraag in te kunnen dienen, zal het testbureau zich in overleg met de samenwerkingsverbanden inspannen om leerlingen met nog lopende toetsrondes op andere scholen deel te laten nemen.

Het is echter aan te raden om ouders erop te wijzen dat deelname aan de benodigde onderdelen op de eigen school voor de leerling vaak minder belastend is, omdat afname in een nieuwe omgeving spannender kan zijn.

Als deelname aan een toetsronde in het kader van de Waterlandse Overstap niet meer mogelijk is, wordt in overleg bekeken op welke wijze de noodzakelijke gegevens alsnog kunnen worden verzameld. De bekostiging van eventueel aanvullend **onderzoek wordt apart bestuurlijk besproken en maakt geen onderdeel uit van dit protocol**.

Voorbereiding op de afname van de NIO

Ten einde de afname van de NIO zo optimaal mogelijk te laten verlopen, is het vooral van belang de test zo ontspannen mogelijk voor te bereiden. De ervaring leert dat de meeste leerlingen die in aanmerking komen voor een hertest, dus de NIO beneden hun niveau hebben gemaakt, last hebben

van overmatige stress of faalangst. Gelukkig komt dit niet vaak voor en stress is ook niet altijd te voorkomen, maar met de volgende tips kan de druk die deze leerlingen voelen worden verminderd.

Wel doen

- Relativeren. Niet alles hangt van de NIO af.
- Gewoon goed je best doen en werken zoals altijd.
- Goed luisteren naar de uitleg van de opgaven en vragen stellen als je iets niet snapt. Degene die de test afneemt is er om te zorgen dat iedereen de NIO zo goed mogelijk maakt en vindt het niet erg om iets nog een keer uit te leggen.
- Op de gewone tijd naar bed (niet extra vroeg, dit kan leiden tot piekeren).
- Ontbijten.
- Zorgen dat het lokaal vast op orde is en de tafels los in toets opstelling staan, gezicht naar het bord. Slepen met tafels geeft onrust bij de leerlingen.
- Met de ouders bespreken dat er niet teveel aandacht aan wordt besteed (dus niet zeggen dat je heel goed je best moet doen, dan kan je naar de havo en **zeker niet oefenen**). Uiteraard is het wel belangrijk de kinderen 's ochtends succes te wensen en laten merken dat je vertrouwen in ze hebt.
- Voor aanvang van de test (niet in aanwezigheid van de leerlingen) eventuele bijzonderheden met de testleider doornemen.
- De leerlingen kort toespreken en succes wensen voor de test begint.

Niet doen

- Ga niet oefenen. Op internet zijn voorbeelden te vinden van de NIO. Deze zijn uitsluitend informatief bedoeld en niet bedoeld om mee te oefenen. Oefenen werkt stress verhogend en contraproductief. Zeer vaak blijkt dat deze voorbeelden vooraf verkeerd zijn uitgelegd. Voorafgaand aan de test wordt voor het maken van de opgaven uitgebreid en op de juiste wijze geoefend.
- Tips geven over het invullen van het formulier. Soms krijgen kinderen te horen dat ze moeten proberen alles te maken (dit is **niet** haalbaar voor groep 8 leerlingen) of dat ze zo rustig mogelijk moeten werken. De juiste invulinstructies krijgen alle leerlingen op dezelfde manier tijdens de testafname.
- Storen tijdens de testafname. Ook niet om kinderen iets lekkers te brengen, dit mag na afloop.
- In discussie gaan met de testleider waar leerlingen bij aanwezig zijn. Bij vragen of opmerkingen voor of tijdens testafname is het beste even telefonisch contact op te nemen (0299-687330).

Hertoetsen

Elke toets heeft een betrouwbaarheidsmarge en dus ook de NIO. Te verwachten is dat er een aantal leerlingen (circa 4%) hoger of lager scoren dan verwacht door school. Voor de leerlingen waarvan de basisschool en ouders hierdoor twijfels hebben over de juiste vervolgschool kan zo nodig een hertoets plaatsvinden. Voor deze leerlingen gaat het volgende stappenplan in werking:

Stap 1	Het testbureau geeft de drempeltoets uitslagen door aan de school.
Stap 2	Scholen geven aan welke leerlingen mee doen aan dagdeel 2 t.b.v. capaciteiten (NIO) en sociaal emotioneel onderzoek.
Stap 3	Het testbureau geeft de voorlopige uitslagen van de NIO door aan de school.
Stap 4	Scholen geven aan het testbureau aan welke leerlingen opvallen omdat de uitslag van het eigen LOVS / schooladvies sterk afwijkend is;
Stap 5	Het testbureau informeert scholen over voor welke leerling een hertoets zinvol is en gepland wordt, en bij welke leerlingen andere stappen in overweging moeten worden genomen. Aan deze toetsen zijn geen meerkosten verbonden.
Stap 6	Een commissie, die elk jaar wordt samengesteld uit een psycholoog of orthopedagoog van het SWV PO en het SWV VO doet onderzoek t.b.v. de leerlingen die niet hergetoetst worden n.a.v. stap 4 en adviseert de school en ouders met betrekking tot vervolgstappen. Zo nodig wordt aanvullend onderzoek gedaan, waarbij op maat wordt gekeken welk toetsinstrument het beste aansluit.

NB. Van de leerlingen die hertoets worden scoort ongeveer 50% daadwerkelijk lager of hoger.

Primair onderwijs (po) | **Advisering en communicatie ouders en leerlingen** | **Voortgezet onderwijs (vo)**

Toetsen van leerlingen afkomstig van basisscholen buiten de regio Waterland

Groep 8 leerlingen afkomstig van basisonderwijs buiten de regio Waterland (schoolbestuur en school die geen officieel deelnemer is aan de Waterlandse Overstap) worden na aanmelding op initiatief van de VO-school getoetst uitsluitend als deze nodig zijn om de ondersteuningsbehoefte van de leerling vast te stellen en in ieder geval als er sprake is van leerachterstanden. De kosten voor onderzoek komen ten laste van het VO.

Wanneer leerlingen uit de regio Waterland door omstandigheden niet of niet volledig hebben deelgenomen aan de Waterlandse Overstap

Voor individuele leerlingen die door omstandigheden een toets niet hebben kunnen bijwonen wordt een oplossing gezocht in overleg met het testbureau binnen de huidige contractafspraken.

Wanneer leerlingen uit de regio Waterland door omstandigheden niet hebben deelgenomen aan de Waterlandse Overstap en na aanmelding alsnog aanvullende gegevens of aanvullend onderzoek nodig blijken, zoekt de VO-school hierover afstemming met de basisschool, het testbureau en waar nodig het samenwerkingsverband.

De bekostiging van eventueel aanvullend onderzoek wordt apart bestuurlijk besproken en maakt geen onderdeel uit van dit protocol.

Ad. 14: Onderzoek didactische vaardigheden

De werkgroep POVO/het testbureau verzoekt nadrukkelijk om de toetsresultaten z.s.m. doch uiterlijk 31 januari in te voeren in Onderwijs Transparant.

Overdracht gegevens dyslectische leerlingen:
de basisscholen wordt dringend verzocht de vragenlijst 'leergeschiedenis dyslexie PO' toe te voegen aan het dossier van dyslectische leerlingen en van leerlingen met ernstige lees- en/of spellingsproblemen.

Ad. 18: Aanmelding leerlingen met speciale onderwijs ondersteuningsbehoefte

Leerlingen voor praktijkonderwijs (PRO) en leerlingen met een zeer specifieke onderwijs-ondersteuningsbehoefte kunnen worden aangemeld vanaf 1 februari. Een vroegtijdige aanmelding is vanwege de lengte van het traject zeer gewenst. Voor alle leerlingen gelden daarnaast nog een aantal specifieke aandachtspunten:

Let op! Voor iedere leerling met behoefte aan specifieke begeleiding (zie aanmeldingsformulier) is een schriftelijke onderbouwing verplicht. Deze motivatie kan worden toegevoegd aan het onderwijskundig rapport.

- **Het WJB. Praktijkonderwijs:**

De leerlingen binnen het praktijkonderwijs zijn jongeren van 12 tot maximaal 18 jaar. De theorie in het vmbo is voor deze leerlingen te moeilijk. Om toegelaten te worden tot het Praktijkonderwijs moet aan bepaalde criteria worden voldaan (zie samenvatting blz 19). Het Praktijkonderwijs heeft de opdracht om haar leerlingen voor te bereiden op een zelfstandige deelname aan het maatschappelijk proces. De school werkt samen met de leerlingen aan een loopbaan voor het leven, waarin zelfstandig wonen, zinvolle vrijetijdsbesteding, burgerschap en een plaats op de arbeidsmarkt centraal staan. Daarom wordt er eerst gekeken naar wat een leerling kan en wil. Samen werken we toe naar een passende werkomgeving of vervolgopleiding.

In het onderwijsconcept van het WJB leren onze leerlingen om zelf keuzes te maken en zelf verantwoordelijkheid te nemen. Het Praktijkonderwijs is voor sommige leerlingen eindonderwijs. Na vier of vijf jaar kan een leerling het Praktijkonderwijs afronden met een diploma Praktijkonderwijs. Na het behalen van dit diploma kan er voor de leerlingen die daar de capaciteiten voor hebben worden gestart met een Entree-opleiding (MBO). Dit traject kan 1 of 2 jaar beslaan.

- **Het WJB voor vmbo-leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoefte:**
  - Redenen van aanbeveling voor het WJB kunnen zijn:
    - → grote discrepantie tussen (relatief sterke) aanleg en beperkte leervorderingen
    - → ernstige sociaal-emotionele problemen, waaronder ernstige werkhoudingproblemen
    - → stapeling van sociaal-emotionele en didactische problemen.
  - Voor leerlingen met een VMBO B, -K, -T advies kan het WJB worden aanbevolen. Een **schriftelijke onderbouwing** is verplicht.
  - De intakecommissie van het WJB beslist over de plaatsing. Als een leerling niet wordt toegelaten en de leerling het advies vmbo-regulier heeft gekregen van de intakecommissie dan wordt de leerling alsnog op een vmbo-school van de 1e voorkeur ingeschreven.
  - Dossier: Vroege aanmeldingen vanaf 1 februari moeten verstuurd worden naar de Centrale Aanmelding VMBO/PRO

- **Tussenvoorzieningen- Regulier maar ook een beetje speciaal, voor leerlingen in/uit Waterland**
  - ***Galileo:*** Voor leerlingen niveau Havo/vwo met ASS die voorheen waren aangewezen op een VSO van IHUb buiten de regio zijn twee plaatsen gereserveerd op het Copernicuscollege op de afdeling Galileo. Aanmelden kan rechtstreeks. Voor plaatsing is een arrangement van het SWV VO Waterland noodzakelijk. De school zal dit in overleg met ouders aanvragen.
  - ***De Sprong:*** Voor leerlingen die op niveau Pro functioneren maar extra ondersteuningsbehoefte hebben en voorheen aangewezen waren op VSO-cluster 3-zml aanpak is op het WJB een aparte groep ingericht in samenwerking met de Martin Luther King School. Aanmelden kan rechtstreeks. Voor plaatsing is een TLV PrO inclusief arrangement van het SWV VO Waterland noodzakelijk. De school zal dit in overleg met ouders aanvragen.

- **VSO in Waterland:**
  - ***Het Waterland college*** is een school voor voortgezet speciaal onderwijs aan leerlingen met gedrags-problemen en / of psychiatrische stoornissen (cluster 4).
  - Leerlingen worden alleen toegelaten wanneer zij beschikken over een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) van het samenwerkingsverband VO. De leerlingen hebben een IQ vanaf 70 tot hoogbegaafd. De leeftijd loopt van 12 t /m 18 jaar.

  - ***De Martin Luther King school*** is een school voor voortgezet speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen (cluster 3). Leerlingen worden alleen toegelaten wanneer zij beschikken over een toelaat-baarheidsverklaring (TLV). Voor leerlingen die al op de Martin Luther King school zitten voor zij de VO-leeftijd bereiken geldt dat zij voor ze overstappen naar de VSO afdeling een nieuwe TLV moeten aanvragen bij het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs.

De volgende leerlingen kunnen
(als zij over een TLV beschikken) worden geplaatst:
- → ZML-leerling (IQ tussen 35 en 55)
- → ZML-leerlingen met aangetoond gedragsprobleem (IQ tussen 55 en 70, geringe sociale redzaamheid, ADHD, ASS, hechtingsproblemen, angststoornissen ed. hetgeen blijkt uit een verslag van een van de school onafhankelijk deskundige)
- → ZML/MG/LF (laag functionerend), leerlingen met een ontwikkelingsperspectief tot 24 maanden, met een IQ tussen 0 en 35 met bijkomende problematiek (een zeer beperkt gedragsrepertoire en bijkomende medische- en/of gedragsproblemen)
- → ZML-leerlingen met een stoornis in het autistisch spectrum (met een IQ variërend van 35 tot 55 en soms hoger met een gediagnosticeerde stoornis in het autistisch spectrum)

Naar het VO met een ondersteuningsarrangement

- Bij het samenwerkingsverband VO zijn begeleiders passend onderwijs beschikbaar, en kleine budgetten die scholen kunnen gebruiken om specifieke andere ondersteuning te regelen, voor leerlingen die wel problematiek hebben als hierboven genoemd bij de VSO-scholen, maar die volgens de VO-school, basisschool en ouders met extra hulp op het reguliere onderwijs een diploma kunnen halen. VO-scholen kunnen, als de informatie uit het overdrachtsdossier en advies van de basisschool daar voldoende duidelijk over is een arrangement BPO aanvragen.

Primair onderwijs (po) | **Advisering en communicatie ouders en leerlingen** | **Voortgezet onderwijs (vo)**

Belangrijk!!
Het verdient aanbeveling dit traject snel op te starten. Voor leerlingen waarvoor VSO passend lijkt, heeft de basisschool minimaal gedurende de schoolloopbaan overleg gehad met adviseur passend onderwijs (APO) van het samenwerkingsverband PO. Om een TLV aan te vragen moet aan allerlei voorwaarden voldaan worden en er gelden wettelijke termijnen waarbinnen de commissie een besluit neemt. Als dat besluit niet uitvalt zoals verwacht en er opnieuw een procedure gestart moet worden omdat er bijvoorbeeld nieuwe informatie ter beschikking komt, dan volgt opnieuw een procedure. Let op: voor alle leerlingen die overstappen naar een nieuwe school, moet een (nieuwe) TLV worden aangevraagd.

- Als de aanmelding en aanvraag TLV voor de zomervakantie rond zijn, kan de leerling direct na de vakantie geplaatst worden.

Andere aanmeldingen van leerlingen met behoefte aan specifieke begeleiding (arrangementen) vallen onder de reguliere aanmelding. Na aanmelding kan de VO-school het arrangement aanvragen. Zie ook Ad 9.

Ad. 21: Opstellen en bespreken met ouders van definitief advies VO m.b.t. niveau en gewenste begeleiding

Voor de overstap geeft het primair onderwijs informatie over de leerling aan het voortgezet onderwijs op twee aspecten:

1 het niveau van de leerling (adviescategorie op het aanmeldingsformulier),

2 de problematiek van de leerling op grond waarvan specifieke begeleiding gewenst is

Het niveau van de leerling

Het advies is vastgesteld door de leerkracht van groep 8 in samenspraak met de IB-er en de directie en wordt onderbouwd door gegevens.

De gewenste begeleiding

Uitgangspunt is dat de aard en de vorm van de gewenste begeleiding verschillen per leerling en los staan van het niveau van de leerling.

Er wordt door de leerkracht van groep 8 in samenspraak met de IB-er en/of de directie aangegeven op grond van welke problematiek begeleiding gewenst is.

Elke school voor voortgezet onderwijs geeft een eigen inhoudelijke en organisatorische invulling aan de begeleiding die de leerling behoeft. In het digitaal overdrachtsrapport geeft het primair onderwijs voor elke leerling aan of de leerling specifieke begeleiding nodig heeft.

Elke leerling die in aanmerking komt voor LWOO kan aangemeld worden bij één van de vmboscholen. Leerlingen waarvoor een aanbeveling voor zeer specifieke ondersteuning is gedaan melden zich aan bij het WJB. Deze school verzorgt onderwijs voor leerlingen die daarna doorstromen naar de school van hun keuze.

De voortgezet onderwijs scholen geven een school specifieke invulling aan de (LWOO) begeleiding en informeren leerlingen en ouders over deze invulling tijdens algemene voorlichtingsavonden in december en tijdens de open dagen/avonden.

De **basisschool** bepaalt het definitieve advies, gebaseerd op jarenlange ervaring met de leerling, de testgegevens en de gegevens van het Leerlingvolgsysteem (LVS).

Bij vragen of twijfel kan de basisschool onderstaande disciplines vragen om advies:

- De psycholoog van het testbureau

Bij het uiteindelijke advies worden **alle** gegevens in hun samenhang bekeken. De basisschool geeft advies over niveau, het VO bepaalt waar (op welke school of afdeling) met het juiste niveau onderwijs aansluitend bij het schooladvies, de specifieke begeleiding het beste geboden kan worden.

Hieronder de richtlijnen zoals die in de NIO-handleiding zijn opgenomen:	
NIO handleiding/RVC (NIO geeft geen indicatie voor gecombineerde opleidingen, daarom zijn sommige vakken niet ingevuld) *Scholen ontvangen een groepsoverzicht van bureau SOS met het perspectief van wat er op basis van de betrouwbaarheid minimaal en maximaal haalbaar is.*	
GYMNASIUM/TTO	
VWO	114 en hoger
HAVO/VWO	108-113
HAVO	105-107
TL/HAVO	100-104
Gemengd/theoretisch	97-99
Kader/ Gemengd/theoretisch	94-96
Kader	92-93
Basis/kader	89-91
Basis	81-88
LWOO en PRO indicatie	**Op basis van het totaal IQ**
LWOO	>90 en sociaal emotionele problemen
LWOO	75-90
PrO/LWOO	75-80
Praktijkonderwijs	55-74
VSO ZML	

Bij twijfel over advies vmbo-t/havo kunnen de deelscores ook een rol spelen.

Er moet naast de NIO ook worden gekeken naar de leervorderingen, de uitslag van de PMT-K2 en de opmerkingen in het onderwijskundig rapport. De leervorderingen van het LVS worden door de basisschool in het digitaal overstaprapport aangegeven. Zie de bijlage voor een overzicht van de criteria van de vaardigheidsscores per vakgebied. (Schema aangeleverd door de SBZW.)

Hertest versus second opinion

Als de resultaten van een leerling niet passen bij de verwachtingen van de basisschool kan dit aanleiding geven tot een hertest of second opinion. Let op, niet in alle voorkomende gevallen is dat nodig. De basisschool baseert het advies in principe op jarenlange ervaring van de ontwikkeling van de leerling en de leervorderingen. Alleen wanneer twijfel over het advies of een goede aansluiting bij het VO bestaat is een hertest of second opinion nodig en zinvol.

Uitgangspunten hierbij zijn:

Hertest vanwege tegenvallende NIO-resultaten

Een hertest kan plaatsvinden wanneer er een aantoonbaar verschil is tussen NIO-resultaten en schoolvorderingen en dit verschil verklaard kan worden door de omstandigheden tijdens de testafname. Omstandigheden waarvan verondersteld kan worden dat deze van invloed hebben kunnen zijn op de resultaten en het schooladvies. De kosten zijn voor rekening van het testbureau

Een verschil tussen NIO en schoolvorderingen kan ook voortkomen vanuit factoren die NIET met de testafname als zodanig te maken hebben. In dat geval kan een second opinion raadzaam zijn.

Second opinion op verzoek van de basisschool of het voortgezet onderwijs

Wanneer het testbureau een verzoek om een hertest afwijst, kan de basisschool een second opinion aanvragen bij een ander onderzoeksbureau. Er kunnen ook andere redenen zijn, waarom de basisschool of de VO-school een second opinion wenselijk vindt. De keuze van het onderzoeksinstituut is in principe vrij. De kosten van dit tweede onderzoek zijn dan voor rekening van de aanvrager.

Inlichten van de ouders:

In een gesprek deelt de basisschool het definitieve advies aan de ouders mee. Daarbij wordt een keuze gemaakt uit één van de volgende adviescategorieën (die de basisschool moet gebruiken om het advies voor 1 maart bij OC&W te registreren in BRON).

N.B. LWOO wordt in Nederland per regio anders ingericht. In de regio Waterland mag een basisschool LWOO aan het advies toevoegen, maar het hoeft niet. Of een leerling wel of niet in aanmerking komt hangt immers af van of deze voldoet aan de criteria (zie aparte toelichting). Alle vmbo-scholen in de regio Waterland gaan bij elke aangemelde leerling automatisch na of de leerling voor LWOO in aanmerking komt.

- vso
- praktijkonderwijs
- vmbo bl
- vmbo bl met lwoo
  (voor LWOO is geen PO advies nodig, toekenning kan alleen op basis van toetsresultaten. Zorg dat het advies niet conflicteert met de criteria, zie pagina 19)
- vmbo bl t/m vmbo kl
- vmbo bl t/m vmbo kl met lwoo
- vmbo kl
- vmbo kl met lwoo
- vmbo kl t/m vmbo gl
- vmbo kl t/m vmbo gl met lwoo
- vmbo kl t/m vmbo tl
- vmbo kl t/m vmbo tl met lwoo
- vmbo gl
- vmbo gl met lwoo
- vmbo gl t/m vmbo tl
- vmbo gl t/m vmbo tl met lwoo
- vmbo gl t/m havo
- vmbo tl
- vmbo tl met lwoo
- vmbo tl t/m havo
- havo
- havo t/m vwo
- vwo
- ISK
- geen advies mogelijk

De gewenste begeleiding en/ of bijzonderheden, zoals bijvoorbeeld speciale extra vaardigheden die een leerling al heeft ontwikkeld, wordt apart aangegeven in het Onderwijskundige rapport. Op de aanmeldformulieren van de scholen zelf kan dit specifieker ingevuld worden. Hierbij hoort ook het WJB.

Met betrekking tot de twijfelcategorieën VMBO-T /HAVO en HAVO/Atheneum (VWO) wordt bij het bepalen van het advies zoveel mogelijk gekozen voor één van beide categorieën waarbij wordt uitgegaan van het niveau waarvan verwacht wordt dat de leerling het minimaal aankan.

In de meeste gevallen gaan de ouders akkoord met het advies en kan de aanmelding in gang gezet worden.

Als de ouders het niet eens zijn met het advies

Ondanks een zorgvuldige procedure en onderbouwing van het advies kan het voorkomen dat ouders het niet eens zijn met het advies. In dat geval kunnen de ouders een second opinion aanvragen. Bovendien worden de ouders extra geïnformeerd over de kosten, die een second opinion met zich meebrengt. De basisschool maakt met ouders een afspraak over de verdeling van deze kosten.

Wijken de bevindingen van het tweede onderzoek aanzienlijk af van het eerste onderzoek, dan kan dit voor de basisschool aanleiding zijn om het advies aan te passen. Hierbij worden alle beschikbare gegevens (uit het 1e en het 2e onderzoek) in samenhang bekeken. Blijven ouders het oneens en willen ze een klacht indienen, dan treedt de vigerende klachtenregeling van het desbetreffende schoolbestuur in werking.

Toetsing van het advies

Komen ouders en basisschool er samen niet uit, dan wijst de directie van de basisschool de ouders op hun rechten:

- Er kan een gesprek gevraagd worden bij het bestuur van de basisschool. Het schoolbestuur spant zich vervolgens in om met de ouders tot een oplossing te komen.
- Blijven de ouders het oneens met het advies en wordt er ook na overleg met het schoolbestuur geen overeenstemming bereikt met de ouders over het advies dat naar het VO gaat, dan is het mogelijk dat de ouders een klacht indienen tegen de zienswijze of handelswijze van de basisschool bij het bestuur van de basisschool.

De ouders maken hun klacht, bij voorkeur schriftelijk, aan het bestuur kenbaar. De basisschool dan wel het bestuur zijn de ouders bij het indienen van de klacht behulpzaam door het verstrekken van de benodigde gegevens en informatie. De klacht wordt vervolgens in overeenstemming met de klachtenregeling van het bestuur in behandeling genomen.

Voor het verloop van de aanmelding betekent bovenstaande, dat het advies van de basisschool op het aanmeldingsformulier wordt vermeld en dat de ouders kunnen aangeven dat zij het **niet eens** zijn met het advies van de basisschool.

De uitkomst van een eventueel nog lopende klachtenprocedure kan leiden tot aanpassing van het advies. In dat geval neemt de basisschool contact op met de school waar het formulier naar toe is gestuurd.

Ad. 14: Onderzoek didactische vaardigheden

Tijdens de algemene voorlichtingsavonden op de scholen van voortgezet onderwijs worden het beleid van de aanmelding en inschrijving besproken en uitgelegd. In verband met het beleid en de vastgestelde voorrangscriteria is het belangrijk dat het aanmeldingsformulier door de ouders zo volledig mogelijk wordt ingevuld.

Ad. 26 Brief ontvangstbevestiging adviesformulier en eventueel aanmeldingsformulier van de school naar ouders

De procedure conform wetgeving wordt aangehouden: ontvangstbevestiging, de VO-school stuurt een brief na uiterlijk 6 weken na aanmelding indien aanvullend onderzoek nodig is en uiterlijk na 10 weken brief met definitief besluit tot plaatsing.

Ad. 31 Warme Overdracht PO-VO

In principe vindt er **altijd** een gesprek tussen de basisschool en de vo-school plaats. *In ieder geval als:*

- de basisschool in het digitale onderwijskundige rapport heeft aangegeven dat er een warme overdracht nodig is;
- de vo-school nog vragen heeft over het onderwijskundige rapport van de betreffende leerling
- specifieke begeleiding gewenst is

Ad.32 Bepalen mogelijkheid aanvullend ondersteuningsarrangement.

Na inschrijving bepaalt de VO-school of er een extra vorm van ondersteuning is waarvoor bekostiging mogelijk en/of noodzakelijk is. Deze extra bekostiging stelt de vo-scholen in staat om de specifieke begeleiding optimaal te regelen.

Er zijn drie aanvullende vormen van bekostiging en of indicatie:

1. LWOO, hiervoor moet een aanwijzing aangevraagd worden bij het Samenwerkingsverband VO, waar de school van keuze is gevestigd. Zie ook de Samenvatting van de criteria op de volgende bladzijde
2. PRO, hiervoor moet een toelaatbaarheidsverklaring aangevraagd worden bij het Samenwerkingsverband VO, waar de school van keuze is gevestigd.
3. Ondersteuningsarrangement, een toekenning wordt aangevraagd door de VO-school in overleg met de PO-school bij het samenwerkingsverband VO.

NB. Zonder PRO-toelaatbaarheidsverklaring is een leerling niet toelaatbaar voor praktijkonderwijs. Met een PRO-toelaatbaarheidsverklaring is een leerling ook toelaatbaar op het vmbo mits het Samenwerkingsverband VO een positief opstroom advies afgeeft. Betreffende leerling wordt dan in ieder geval geplaatst op het WJB.

Samenvatting criteria t.b.v. toelating PrO en ondersteuningsmogelijkheden in VMBO voor LWOO

Criteria	Praktijkonderwijs	Leerwegondersteunend onderwijs	
Leerachterstand	Meer dan 50% op minimaal 2 domeinen	Tussen 25% en 50% op minimaal 2 domeinen	Tussen 25% en 50% op minimaal 2 domeinen
Capaciteiten	Een IQ van minimaal 55 en maximaal 80	Een IQ van 75 tot en met maximaal 90	Een IQ boven 90, maar maximaal 120
Sociaal Emotionele problematiek			Faalangst en/of prestatie/motivatie problemen en/of emotionele instabiliteit

Primair onderwijs (po) **Advisering en communicatie ouders en leerlingen** **Voortgezet onderwijs (vo)**

Capaciteiten (IQ):
Er is een overlapgebied waarbinnen de leerling zowel voor het PrO als ondersteuning in het VMBO (LWOO) in aanmerking komt (IQ 75 t/m 80). Alleen het totaal-IQ telt.

Leervorderingen:
Voor het LWOO geldt dat er twee van de vier DLE-scores binnen het LWOO-gebied moeten liggen. Eén van deze twee dient het leergebied **inzichtelijk rekenen** dan wel het leergebied **begrijpend lezen** te betreffen. Bij het vaststellen of een leerling binnen de criteria past, moet rekening worden gehouden met de datum waarop het onderzoek heeft plaatsgevonden. Dit is bepalend voor de Didactische Leeftijd (DL). Om in aanmerking te komen voor LWOO moet de verhouding DLE en DL (=leerrendement) liggen tussen de 50% en 75%. Voor PRO is dit leerrendement kleiner of gelijk aan 50%. Voor de bepaling van de DL en DLE's moet worden uitgegaan van de tabel van de RVC. De gegevens die in het digitale onderwijs rapport worden ingevuld, worden automatisch volgens de RVC-normen verwerkt.

Sociaal Emotionele Ontwikkeling
Hiervoor wordt de PMT-K2 gebruikt. De sociaal-emotionele component speelt met name een rol indien het IQ hoger is dan 90 en er desondanks sprake is van een leerachterstand op twee gebieden.

De uitslag van de PMT-K2 geldt als toelatingscriterium voor LWOO als de scores worden bevestigd door een verslag (SEO-verklaring) van een bevoegde (en geregistreerde) psycho diagnosticus. Daarbij moet een relatie worden gelegd tussen de sociaal-emotionele problematiek en de leerbelemmeringen. Deze gegevens moeten overeenkomen met de inhoud van het OKR.

Verklaring sociaal-emotioneel functioneren (SEO-verklaring)
In bepaalde gevallen kan een leerling (met een IQ > 90) toch in aanmerking komen voor de LWOO-bekostiging (via de RVC). Hiervoor is een SEO-verklaring nodig. In deze SEO-verklaring moet de relatie worden gelegd tussen de sociaal-emotionele problematiek en de daardoor veroorzaakte leerbelemmeringen.

Stappenplan LWOO op basis van SEO-verklaring (Sociaal-emotionele ontwikkeling)

Vanuit de basisschool (voor de aanmelding):
Tijdens het bepalen van het definitieve advies, en wanneer de psycholoog van het testbureau heeft aangegeven dat dit aan te raden is, wordt nadrukkelijk bekeken of de leerling eventueel in aanmerking komt voor LWOO en of daar een SEO-verklaring voor nodig is. Stappen:
- Eerst bekijken of er 2 leerachterstanden zijn (stap 9 drempelonderzoek) > 25 % (niet de combinatie TL en SP).
- Is het IQ > 90, dan is er een SEO-verklaring nodig.
- Er moet dan worden gekeken naar de scores van de PMT-K2. De medewerker van SOS signaleert of er LWOO mogelijk is en bespreekt met de basisschool of de scores op de PMT-K2 overeenkomen met het beeld van de school. De basisschool kan SOS vragen een SEO-verklaring op te sturen.
- Als de PMT-K2 niets uitwijst, maar de leerling heeft wel specifieke begeleiding nodig, dan is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Dit kan door SOS, SBZW of een ander onderzoeksbureau tegen meerkosten worden uitgevoerd.
- De SEO-verklaring en een uitdraai van de scores (incl. handtekening van de psychodiagnosticus) worden aan het digitale Onderwijskundige rapport toegevoegd.

Vanuit het VO (na de aanmelding):
- Het VO screent alle dossiers op de mogelijkheid voor LWOO-bekostiging (basis: informatie basisschool en NIO-uitslag in combinatie met leervorderingen/PMT-K2).
- Mocht er onverhoopt geen SEO-verklaring zijn toegevoegd (of meegestuurd indien de leerling niet uit de regio Waterland komt), terwijl de leerling wel voor LWOO-bekostiging in aanmerking komt (zie boven), dan geldt het volgende: de zorgcoördinator van het VO overlegt met de basisschool en vraagt daarna per e-mail aan SOS om de SEO-verklaring op te stellen. Om het voor SOS mogelijk te maken om te verifiëren of de eventuele SEO-verklaring terecht is, stuurt de zorgcoördinator het OKR (of het betreffende gedeelte) mee.
- Als de PMT-K2 niets uit wijst, maar de vo-school ziet SEO-problemen in het onderwijskundige rapport, dan treedt de vo-school in overleg met de basisschool. Een eventueel aanvullend onderzoek kan door de SBZW worden uitgevoerd.

Bijlage 1. Afkortingen zoals je die in het onderwijsveld kunt tegenkomen

Afkortingenlijst

Overzicht van de meest gebruikte onderwijsafkortingen anno 2026. De lijst is nooit compleet! Mis je een afkorting? Geef die dan svp aan ons door, dan vullen we de lijst aan. Mail naar **administratie@swvvowaterland.nl**.

AO	Ambtenaren overleg
AR	Adviesraad
AVI	Analyse van Individualiseringsvormen, niveauaanduiding lezen van teksten
AVI-1	Robotcomputer, om leerlingen vanaf afstand toch in de klas aanwezig te laten zijn
BGL	Buiten Gewoon Leren, onderwijs op een zorgboerderij
BPO	Begeleider Passend Onderwijs
CA	Centrale Aanmelding
CBCL	Child Behavior Checklist
CITO	Centraal Instituut Toets Ontwikkeling
DL	Didactische leeftijd
DLE	Didactische leeftijdsequivalent
DMT	Drie Minuten Toets, technisch lezen op woordniveau
DOR	Digitaal Onderwijskundig Rapport
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
GZ-psych.	Gezondheidszorgpsycholoog met registratie
HAVO	Hoger Algemeen Vormend Onderwijs
HB	Hoogbegaafd
IB	Interne begeleider van de basisschool
IQ	Intelligentiequotiënt
IR	Inzichtelijk rekenen
ISK	Internationale Schakelklas
IVO	Instaptoets Voortgezet Onderwijs
LPW	Leerplichtwet
LP	Leerplichtambtenaar
LOVS	Leerling- en onderwijsvolgsysteem voor het basisonderwijs
LVS	Leerlingvolgsysteem
LWOO	Leerwegondersteunend onderwijs
LWT	Leerwerktraject
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MAZL / MAS	Meer aandacht voor zieke leerlingen
NDT	Nederlandse Differentiatie Testserie
NIO	Nederlandse Intelligentietest voor Onderwijsniveau
NIP	Nederlands Instituut voor Psychologen
NSCCT	Niet Schoolse Cognitieve Capaciteiten Test
NVO	Nederlandse Vereniging van Orthopedagogen en Onderwijskundigen
nww	niet-werkwoorden
OCO	Ondersteuningscoördinator
OCW / OC&W	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Welzijn
OKR	Onderwijskundig rapport
OOGO	Op overeenstemming gericht overleg
OPDC	Orthopedagogisch-didactisch centrum, ondersteunt scholen en leerlingen in het VO
OT	Bureau Onderwijs Transparant
OP / OSP	Ondersteuningsplan
OPP	Ontwikkelingsperspectief
OZA	Onderwijs-zorgaanbod
PCL	Permanente Commissie Leerlingenzorg
PMT-K2	Prestatie Motivatie Test voor Kinderen

SAMENWERKINGSVERBAND VOORTGEZET ONDERWIJS WATERLAND

Vragen over het protocol of de werkgroep Waterlandse Overstap?
Neem contact op met Els Maas via e.maas@swvvowaterland.nl.

Bezoekadres:
Ampèrestraat 13 a, 1446 TP Purmerend

VO Loket Waterland:
Postbus 890, 1442 AW Purmerend
Telefoonnummer: 06-15 06 53 35

www.samenwerkingsverbandvowaterland.nl

Protocol Waterlandse Overstap
Versie: september 2026